

Asia: VN/33587/2024

Tuomioistuinviraston esitys oikeusministeriölle eräiden istuntopaikkojen lakkauttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Lausunto Pohjois-Savon käräjäoikeuden Varkauden istuntopaikan lakkauttamisesta

Pohjois-Savon käräjäoikeuden kanslia sijaitsee Kuopiossa. Aikaisemmat Iisalmen ja Varkauden kansliat jatkoivat toimintaansa toistaiseksi väliaikaisina istuntopaikkoina kanslioiden tultua lakkautetuiksi. Sittemmin kuitenkin Pohjois-Savon käräjäoikeuteen perustettiin entisten kanslioiden paikalle Iisalmen ja Varkauden pysyvät istuntopaikat 1.1.2021 lukien.

Varkauden istuntopaikka sijaitsee Kuopiosta noin 75 kilometriä etelään Viitostietä. Varkauden tilat sijaitsevat Varkauden kaupungin omistamassa kiinteistössä osoitteessa Wredenkatu 8, Varkaus. Senaatti-kiinteistöt toimii tilojen edelleenvuokraajana Tuomioistuinlaitokselle. Pohjois-Savon käräjäoikeuden henkilöstöstä kaksi haastemiestä ja yksi kansliahenkilöstöön kuuluva ovat sijoitettuina Varkauden istuntopaikan toimitiloihin.

Kun pysyviä istuntopaikkoja suunniteltiin vuonna 2020 ja ennen istuntopaikkojen toiminnan alkamista 1.1.2021, esitin Tuomioistuinviraston välityksin toivomuksen, että Pohjois-Savon käräjäoikeudelle jäisi kahden sijasta vain yksi, Iisalmen istuntopaikka. Tämä sen vuoksi, että ennustettavissa oli istuntopaikkojen kuluttavan käytettävissä olevaa henkilöresurssia ilman kompensatiota. Kun myös Varkauteen kuitenkin perustettiin pysyvä istuntopaikka, ilmoitin Varkauden kaupungille ja muille sidosryhmille, että Pohjois-Savon käräjäoikeus kunnioittaa tätä poliittista tahtoa ja hoitaa Varkauden ja sen ympäristökuntien istunnot Varkauden istuntopaikalla, niin kuin on tapahtunutkin. Lisäksi Varkauden haastemiehet ovat huolehtineet omien tehtäviensä ohella ja lisäksi erinomaisesta yleisestä asiakaspalvelusta ja mittavasta määrästä videokuulemisia, joita istuntopaikalta on virka-apuna tarjottu muille tuomioistuimille ja paikallisille oikeusavustajille.

Varkauden istuntopaikasta aiheutuu suoria kustannuksia. Suurimpia kulueriä ovat vuokrien, sähköjen ja veden lisäksi siivouskulut ja vartiointikulut. Varkaudessa ei vielä ole päästy siihen, että kaikkina istuntopäivinä aulassa olisi vartija, mikä on jatkossa ehdottomana tavoitteena, jos istuntopaikka säilyy. Tämä lisää vartioinnin kustannuksia huomattavasti. Istuntopaikkaan sitoutuu käräjäoikeuden henkilöresurssia paitsi tietenkin lainkäyttöhenkilökunnan matkustamisen myötä niin myös siten, että käräjäoikeuden Kuopiossa toimiva hallintoyksikkö huolehtii yleis-, talous- ja henkilöstöhallinnosta Varkauden istuntopaikankin suhteen. Tällaisia yksinomaan istuntopaikkaan sitoutuvia tehtäviä ovat muun muassa rakennukseen ja toimitiloihin, siivoukseen, turvallisuuteen, hankintoihin, sopimusten hallintaan ja myös paikallisiin lautamiehiin liittyvät asiat, koska eri istuntopaikkojen lautamiehiä hallinnoidaan ja kutsutaan istuntoihin erikseen. Lisäksi alueen haastemiesresurssia sitoutuu merkittävässä määrin istuntopäivystykseen ja videokuulemispalveluun. Istuntopaikkojen vaatimia henkilöresursseja ei juuri huomioida käräjäoikeuden määrärahoissa, sillä ns. uusi työmäärämittaristokin ottaa huomioon vain käräjämatkoihin sitoutuvan lainkäytön resurssin, mutta ei muuta. Erillisistä istuntopaikoista huolehtiminen on siten omiaan pahentamaan tuomioistuimen aliresurssointia.

Kuten olen nyt Tuomioistuinvirastolle ilmoittanut, Pohjois-Savon käräjäoikeus ymmärtää taloudellisen tilanteen ja istuntopaikan aiheuttamien kulujen asettamat vaatimukset. Käräjäoikeus ei siten vastusta Tuomioistuinviraston esitystä Varkauden istuntopaikan lakkauttamisesta, vaikka istuntopaikka sen käräjäoikeudelle aiheuttamasta henkilöresurssirasitteesta huolimatta toimiikin hyvin ja palvelee alueensa asukkaiden tarpeita. Pohjois-Savon käräjäoikeus on maantieteellisesti hyvin laaja. Tämän vuoksi istuntopaikan lakatessa haastemiespalvelut tuomiopiirin eteläisissä osissa on turvattava ja varauduttava haastemiesten (2 htv) asianmukaisesti varustellun ja turvallisen palvelupisteen hankkimiseen ja perustamiseen tiedoksiantotehtävien suorittamiseksi. Väliaikaisratkaisuna, jos Varkauden kaupungilla ei heti ole tilalle käyttöä, toimisi hyvin haastemiesten nykyinen päivystystila oikeustalon eteisessä, jossa asiakkaat palvelevat asiakaspalveluluukun kautta, eikä heillä ole käyntiä pidemmälle rakennukseen. Mikäli istuntopaikka taas säilyy, sinne on jatkossa saatava ja sijoitettava uusi virastomestari/haastemies huolehtimaan istuntopäivystyksestä ja videokuulemispalveluista siten, että alueelle mitoitettu haastemiesresurssi on kokonaisuudessaan käytettävissä päätehtäväänsä tiedoksiantoihin.

Varkauden istuntorakenteen vuoksi on enemmän kuin todennäköistä, että käräjäoikeuden istuntoihin osalliset jäävät usein saapumatta oikeuteen, jos sitä varten pitää matkustaa Kuopioon. Tästä aiheutuu istuntojen peruuntumisia, käsittelyaikojen pitenemistä sekä ylimääräisiä poliisitehtäviä asiakkaiden tuomiseksi oikeuteen ja ylimääräisiä kustannuksia, jotka nekin on syytä tiedostaa harkittaessa istuntopaikan lakkauttamista.

Lausunnon on laatinut laamanni Juha Nieminen

Nieminen Juha
Pohjois-Savon käräjäoikeus